

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . . —	Fél évre . . . 8 . . . —		
Negyed évre . . . 2 . . . 50	Negyed évre . . . 4 . . . —		
Egy óra . . . 1 . . . —	Egy óra . . . 1 . . . 70		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Mat hasábos petít sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

„Oldott kéve.“

Mottó: „Mindenekelőtt független magyar nemzeti hadsereget követelünk, mert e nélkül Magyarország nem állam, csak egy alárendelt tartomány.“

A magyar közjogból azt tanítják a jogakadémiákon, hogy Magyarország és Ausztria a dualizmus és a paritás elveinek megfelelően egymás mellé rendelt két független hatalom. Mindkettő külön-külön suverén állam. Egyiknek sincs joga beavatkozni a másik ügyeibe. Mindenik külön-külön érvényesül. Van külön magyar hadsereg, külön osztrák hadsereg [és külön közös hadsereg.] Közös intézmények azért vannak, mert ezek a personális Unió és közös uralkodás szükségképeni folyamatai. Ezen közös intézmények azonban sem Magyarországnak, sem Ausztriának állami önállóságát nem érintik.

Igy van ez — papiroson. De a valóságban mindebből egy utolsó szó sem igaz.

A ki ismeri az életet és a magyar nemzet helyzetét Ausztriával szemben: az, vélem együtt érez, ugyanazt látja, a mit minden egészséges szemű és ép elméjű embernek látnia kell, hogy Magyarország közjogilag egy-

szerűen nem létezik; a mi kis kedvezményt — mint autonom tartomány Ausztria kegyelméből magának mondhat ez a mi országunk: azt mind rimánkodással — hízegő képmutatással, szolgálai meghunyászkodással és arczpirító csuszással-mászással kunyorálja ki Bécsből.

A magyar nemzeti önértékünkünk ki van irtva. Ausztria fegyverrel kezében sohasem tudott legyőzni bennünket; és ime legyőzött a béke olajágával kezében az által, hogy közöttünk a széthuzás és egyenetlenség maszlagait elhintette, hazaszeretünket gunytárgyává tette, nemzeti erkölcsünket kiirtotta és így kezünkől kicsavarta a fegyvert. Ma már az osztrák, urnak tekinti magát felettünk. Az ő kegyelméből élünk és halunk. Övé a hadsereg, övé a hatalom, övé a dicsőség. Addig alkudoztunk erre a szegény országra, míg végre szépen el is adtuk, — minden ellenérték nélkül — mint egy közönséges rongydarabot.

A ki az ördöggel alkuba bocsátkozik, az elveszti a lelkét. Így jártunk mi is Ausztriával és a bécsi kamarilával.

Nem szabad lett volna Ausztriával 1867-ben szóba állanunk, alkudoznunk. Az a második nemzeti fölkelés, melyet Königrätz után Kossuth Lajos

a poroszok támogatása mellett szervezett: — megadta volna Ausztriának a régen kiérdemelt halálos dőfést. A lengyelek és csehek örökös halála lettek volna irántunk kötelezve, mert visszavarázsolhatatlannak vélt régi függetlenségüket nemzeti katasztropha nélkül nyerték volna vissza. Ausztria pedig alkotóelemeire bomlott volna fel és nem lett volna ereje hozzá, hogy bennünket egy pár évszázaddal ismét visszatartsa a szabad nemzetek fejlődése útján, csupán csak azért, hogy a mi zsirunkon kövérre hizlalhassa magát, hagyományos osztrák elvetemült módszerével és telhetetlen kapzsiságával.

1867-ben azonban gyöngék és szabad akarat nélküliek voltunk. Egyeséget kötöttünk leghalálosabb és legengesztelhetlenebb ellenségünkkel: — Ausztriával . . . Papirosra irtuk — törvény alakjában az egység feltételeit. . . És ez a papirosra irt egységlevél — a mi papiros alkotmányunk — kinyolása lett történelmi alkotmányunknak, pellengérré állítása nemzeti becsületünknek s lefejezése állami függetlenségünknek.

Csak egy hadsereg van: — az ö s s z b i r o d a l m i o s z t r á k hadsereg. Csak egy ur van és ez a hadsereg, mely Ausztriának minden

Kalotaszeg.

Valahányszor a kis Erdélyországról van szó, a szívem nagyot dobban. Ugy vagyok vele, mint a Mohamedán Mekkával. Ha kél a nap áldást osztó sugara, arczczal keletfelé fordultan üdvözli; várom, ha vajjon nem hoz-e üzenetet abból a kis országból, melynek vadregényes vidékei, hóval takart bércei és a csendes ligetek, oly ismerősen integetnek felém . . .

És im nem ok nélkül vártam. Az izenet megérkezett. De nemcsak a pusztaság jött el, hanem a hang testet öltve érkezett meg a magyar nép szívébe, de nem koldus botl kezében irgalom filléreket könyörögni, hanem szemet-lelket gyönyörködtető munkáival kér a testvér-testvérétől kenyeret.

Kérő szövegét, amit hozzátok intéz magyar honleányok szorgalma, találékony és természetes eszének bámulatosa, mesterműveinek tetszetős alakjában juttatta hozzátok, kiket a sors és az isteni gondviselés jobb helyzettel ajándékozott meg, mint őket.

Az „Erdélyrészi Kárpát Egyesület“, mely alig egy évtizede, hogy megalakult nemes és hazafiás kötelmeinek sorába felvette a nép — illetve a házi ipar fejlesztését is.

E magasztos cél teljes érvényre jutathatása tárgyában kis batyujával hódító körutra indult és a hol szívesen fogadják felüti sátorát s kevés holmiját ingyen mutatja és nyereszkeskedés nélkül adogatja el, csak azért, hogy annak a népnek, mely a mostoha viszonyok között oly rajongó szeretettel üzi őseitől örökölt házi iparát a kenyéradás mellett alkalmat nyújtson arra is, hogy természetes eszét a modern művészet magaslatára emelve, a nép iparát a magyar társadalom családi tűzhelyénél otthonába juttassa.

E mozgalom nem új, mert az első lépéseket 1875-ben a Háromszékvármegyei Székely házi ipar Egyesület tette meg, mely egyesület kebelében csekélységem is, mint annak titkára 19 éven át vett részt. Oh! mily szép volt az a lázas tevékenység, amit ez az egyesület a nép- illetve a házi ipar érdekében kifejtett. Az a maroknyi nép, mely a Délkeleti Kárpátok aljában oly sok küzdelemmel keresi meg a mindennapit, az első felhívásra csaknem kétszáz ezer forintot irt alá 6%. kötvényekben megtakarított filléreiből a Székely házi ipar egyesület megalapítására.

E tőke kamataiból már 1878-ban léte-

sitette a szövőiskolát 1880-ban a nőipariskolát s végre 1882-ben az Első Székely Szövőgyárat, mely ma, mintegy 200 székely leánynak ad állandó foglalkozást.

A Székely házi ipar termékeinek ismeretése céljából 1879-ben és 1887-ben S.-Szt.-Györgyön egy erkölcsi, mint anyagi tekintetben is fényesen sikerült kiállításokat rendezett. Részt vett 1882-ben a Székes-Fehérváron, 1885-ben a Budapesten, 1891-ben a Temesváron rendezett kiállításokon, melyek mindenikén a nép által termelt házi ipari termékekkel nemcsak feltűnést keltett, hanem azok értékesítése által új erőt gyűjtött a további küzdelemre.

E kitérést azért tettem, hogy a jelenleg megindított mozgalom első kiindulási bölcsőjére rámutatva: bizonyosságul állítsam az erdélyi nép hazaszeretetének illusztrálására áldozatkészségét is.

Kalotaszegről lévén szó, röviden megismertetem nemcsak a vidéket, a népet, és ennek iparát, hanem ezzel kapcsolatban megismertetem a kiállított tárgyakat és azok történelmi múltjára is visszatekintek.

Kalotaszeg mint földrajzi terület nem más, mint Kalota és Körös völgye, a mely

jogot, sőt a mi sérelmünkre minden jogtalanságot és törvénytípást biztosít, bennünket pedig megvet és számba sem vesz; mi nem számítunk előtte semmit, csak pénzünk és vérünk kedves. De nyelvünk, szellemünk, emberi méltóságunk számba se jön előttük. Ők osztrákok. Követelik, hogy mi alkalmazkodjunk hozzájuk és tiszteljük bennök elnyomóinkat.

Hadsereg nélkül nyomorult szolgánép a magyar. Közjoga nem egyéb, mint diplomáciai közmegvetés tárgya, ő maga pedig udvari bolondja — Bécsnek.

„Publiczista.”

Szózat a magyar gazdákhöz.

(Miért nincs a magyar gazdának szabadsága?)

(E.) Mert az egyszerű, becsületes és őszinte magyar politika szüztisztaságu hajléka benépesült a képmutatók, a farizeusok és irástudók seregével. Megszületett az úgynevezett doktrinér-liberalizmus. Magyar szót nem tudok ezen fogalom kifejezésére. Nem csoda. Nem magyar eredetű a szellem maga sem. Messziről vándorolt közibénk a magyar ember csak undorral, erős akkival vette magába, mint lázbeteg a kinint. A magyar nemzet ezeréves történelmében nem tudok példát rá, hogy meghajolt volna előtte oly mértékben, mint azon 25 éves korszakban, mely közönségesen Tiszakorszaknak neveztetik.

Midőn a nemzet jobbjában aggodalmak merültek föl a paraszt- és középbirtokos osztály rohamos pusztulása fölött. „Az állam szempontjából mindegy, hogy kifizeti az adót”, — szálló igévé lőn. Bármennyire restellik és tagadják Tiszák ezt a mai napon, bizony nem egyszer, hanem ezerszer röppent el ezen frázis a nyolczvanas évek politikai lég-

körében, melyben a főkörmányosok mégis csak ők voltak. Minden stréber, ki politikai pályára lépett vagy előléptetését biztosítani akarta, el nem mulasztotta ezen doktrínát ismételní s reményeiben nem csalódott. Akár mondták tehát, akár nem, mégis csak kedves lehetett a főkörmányosok fülének. Sokáig tünődtem rajta, nem tudtam magamnak megmagyarázni, hogy a gentry-családból származó Tisza meg nem rezdülő szívvel, fagyos, hideg nyugalommal, hogy tudta végignézni a rettenetes pusztulás ezen folyamatát. Hiszen az oktan állat is, — ösztönszerűleg vagy számítással azt nem tudom, — de minden tőle telhetőt elkövet, hogy saját fajának fönmaradását, terjeszkedését és jövőjét biztosítsa. A fecske nagy fáradsággal fészket rak, megvédi azt a verebektől. A méh mérnökhöz illő számítással használja ki az időt és a teret hogy fajából egyetlen egygyel se legyen kevesebb, mint amennyit a viszonyok megengednek. Sőt még a növények is sokszor a legesodálatosabb módon biztosítják saját fajuk fönmaradását. Metternichről tudtam, hogy politikájának alfája és omegája volt: ezen büszke és makacs faj letörése, hogy Magyarországot előbb koldussá, aztán pedig rabbá tehesse. De Tisza . . . de Tisza . . .

Sok évi tünődés után végre rájöttem. Az átöröklés elmélete sok megmagyarázhatatlant megmagyaráz. Metternich szellemét örökölte, Metternich szellemében járt el a híres gentryverő bihari adminisztrátor: Tisza Lajos, Kálmán atyja. Boldogult atyám, ha egy zsarnok ember, egy erőszakos adminisztrátor és egy pécsovics államférfi példáját akarta előhozni, mindig ő reá hivatkozott. Tisza Kálmán még gyermek volt, midőn Biharmegye bizottmányában azon hirhedt véres csaták folytak. Hiába! a kora ifjuság édes emlékei soha sem mosódnak el. A hajdut, a katonaságot, a széklábat, a fokost sokkal szalonképebb eszközre váltotta fel. A selyemzsinór, melyet doktrinér-liberalizmusnak hívnak. Ezzel fojtogatta 25 gyászos esztendőn keresztül a magyar középosztályt, a magyar földművest a határta-

lan hatalommal fölruházott kormány. S az átöröklődés folytatódik. Tisza István még a közelmúltban, 1897-ben, azon szegényteljes kudarcot vallott röpiratában, melyet az azóta teljesen letört gabonatultermelési elmélet támogatása érdekében irt s melyre a választ néhány hónap múltán: a 15 frtos buzaárak és mindennemű gabonaneműeknek valságszerű hiánya adták meg, következő farizeusokhoz méltó tantételt állította fel:

„Bármily szonoruak legyenek is azonban ezen jelenségek, ezek orvoslását másban, mint az egyének erkölcsi erejében és felelősség érzetében keresni nem lehet. — Szabad állam és szabad társadalom azon nagy elven épül föl, hogy minden önjogu egyén ura sorsának s kovácsa szerencséjének. Az állam nem állhat oda szabad polgárai gyámjaul, nem akadályozhatja meg, hogy a vagyonukkal könnyelműen sáfárkodjanak s bármennyire sajnáljuk is a játék szenvedély egyes jobbsorsra méltó áldozatait, szomorú sorsukért — ha csak minden felelősségérzetet nem akarunk a társadalomból kiölni — nem tehetünk felelőssé mást, mint önmagunkat.” Elnnek tetszetős, doktrinának ragyogó s mégis ezen díszes takaró mily mérhetlen sok mulasztást, hibát és bünt takargat a lelkiismeret kíváncsi szeme elől. Eddig még csak egyetlenegy csücske van ezen díszes takarónak fölhajtva, s máris teljes meztelenségében látjuk azon hasznos „közgazdasági tevékenységet”, a mely egy törvény megoldását tette szükségessé s mely büntetlenül évtizedeken keresztül táplálkozott a magyar földművelő legéletbe vágóbb érdekeiből.

A doktrinák, a tantételek pedig gombamódra keletkeztek. Egyszer az uzóra ellen nem lehetett törvényt hozni, mert „hiányzott az uzóra forgalmának tudományos meghatározása. Másszor, a borhamisítás megakadályozása elé gördültek komoly akadályok, mert a műbor definíciójának szabotossága nehézségekbe ütközött. A tultermelés okozta gazdasági bajokból menekülhetsz magyar gazda, ha még többet termelsz, vagyis általánosítva: a tultermelés orvosszere még tömegesebb termelés. A

völgyeket délről a Gyulai havasok magas bércei, nyugatról a Vlegyásza és a Meszes hegység kopár ormai, keletről és északról a Kolozsvár Almási hegység nyulványai határolnak.

E vidék a turista előtt az első tekintetre megkapó és gyönyörködtető festői szépséggel bíró tájképeivel úgy tűnik fel, mint egy Eldorádó, de ha behatóan körültekint, szomorúan kell tapasztalnia, hogy a keret szépsége csaknem szálanomra méltó képet zár magában. Az a 18.000 főre tehető nép, amely e vidéken él, a legnagyobb küzdelemmel keresi meg kenyerét, mert a talaj terméketlen, itt ott még az elvetett mag mennyiséget sem adjavissza.

A föld mélyében levő kincsek közül a vas található nagy mennyiségben a melynek kiaknázása és feldolgozása a birtokukban levő primitív eszközök folytán nagyon silányan biztosítja részükre a mindennapit.

Egyedüli keresetük főforrását a házi ipar képezte a múltban s fogja talán képezni a jövőben is, mert a jelenben azt is leszarította a külföldi tetszetős rongy.

A kalotaszegi férfiak magas delitermetűek, arczok barna-piros, tekintetük nyilt és őszinte, bár bizonyos bus komorság vonul végig rajta, talán ezzel is jelképezni akarja a sors mostoha helyzetüket. Ruházatuknak szabása a legegyszerűbb, annál művészebb kivitetű himzésekkal vannak díszítve különösen a mellények. A férfiak józan éle-

tűek, szorgalmasok s mindenik egy ezer-mester.

A kalotaszegi nők sugár, karesu termetűek, idomaik plasztikus, bőrök fehér, mint a patyolat, melyen át aczél erő rózsá pirja tör át. E vidék leányai a legszebbek egész Erdélyben; s jellemző, hogy a legtöbb fekete szemű. A családi élet gondjai a nő vállain vannak. Szorgalmasok, a munkától, a miből bőven kijut, de tőle nem irtóznak. Ők fonják ésszővik a maguk és férjeik ruházatát, s nagy fényűzést fejtenek ki különösen a fehérneműk kihimzésében. E vidék lakói vallásosak és erkölcsösek. Vasárnaponkint a midőn rendes szokás szerint a templom elé gyűlnek, az egyes csoportok festői képet tárnak a szemlélő elé. Általános műveltség tekintetében sem állanak leghátul, mert kitűnően szervezett községi és állami iskoláik vannak, s alig találni köztük olyant, aki iriolvasni nem tudna.

A nép évszázadokon át üzött ipara az úgynevezett kalotaszegi varrottas, a melynek himzésében e vidék leányai mesterek, és a kalotaszegi himes butorok készítése, a miben a férfiak bámulatos ügyeséget fejtenek ki.

Mindkét népipari termék az első és általános feltűnést az 1885. évi országos kiállításon ébresztette, a hol Gyarmathy Zsigmondné egy teljes kalotaszegi szoba berendezésében mutatta be, egy a varrottasok, mint a himes butorok különböző ne-

Az 1885. évi orsz. kiállítást megelőző években 1883 és 1884-ben gr. Széchenyi, az akkori kereskedelemügyi miniszter, különös gondot fordított az Erdélyrészi népipar termékeinek összegyűjtésére. Huszka József rajztanárt bízta meg az úgynevezett magyar díszítő stílfaj motívumainak összegyűjtésével, e sorok íróját pedig a régi butor rajzok összegyűjtésével Ekkor volt alkalmam az egész Erdély népiparát a családi tűzhely mellett a maga eredetiségében megismerhetni. Két éven át jártuk és kutattuk át a legkisebb község templomait és ezek klenodiumait, két éven át voltunk szívesen látott vendégei ur és parasztnak s ezek mindenike szíves készséggel vette elő a láda fenekéről az évszázados himzéseket.

A kalotaszegi varrottasok három félek u, m. i n v a r r á s o s a k, i r á s o s a k é s f e h é r e s e k. Az invarrásosak az úgynevezett keresztöltéssel készültek, melyek az illető fantáziája alkotott minták szerint lehetnek: szarufás, kis szarufás, kerekköves, kezelős, kis bimbós, cifrakoczkás, ritka koczkás, és kerek mintájuk. A növényvilágból átalakított minták a következők: kis tulipán, hegyes tulipán, kerek tulipán, körtvé-, szegfűs, rózsás, eperleveles, mákos stb. Az egyéb alakot magában foglalók még a pillangós, lószemű, szénvonós, patkós, kakastaréjos, vitorlás fonott és fedeles. E mintákat az illető a ki varrja nem rajzolja elő, hanem varrás közben alakítja

közigazgatás sürgős reformját még a király sürgetésére sem lehet megkezdeni, mert azon elvi fontosságú tétel: hogy a reform alulról vagy felülről kezdessék meg, tiz évig tartó gondolkodás után sem volt még eldöntve.

Az álszabadelvűség ezen klasszikus korszakában lassan-lassan meghamisított maga a szabadság fogalma. A szabad magyar polgár fogalma a következőképp ment át a köztudatba. Emberi formára alkotott, teljesen eladósodott, az uzsorások által kiszípolozott lény, kinck szabadságában áll kora reggeltől késő estig adót fizetui. Az első pipa dohánytól kezdve, az utolsó kucpica pálinkáig, melyet magához vesz, hogy lázadó lelkiismeretét valahogy elbódítsa. Fázni, éhezni, szenvedni, meghalni szabad.. szabad választás szerint, akár az utszéli árokban zöld legyektől körülzummögve, akár a téglavetőben, pelyvaskazalban vagy faluvégi pocsolyában. Szavazni azonban csak arra lehet, akire a hivatali urak engedik, ezt is csendőrszurony fedezete mellett.

A szabadság azon formája: hogy az ember ehessen, ha éhes; ihasson ha szomjas; takarhassa be testét, ha fázik; pihenessen ha fáradt, akkor fizessen, midőn van miből; alkotmányos jogát akkor és úgy gyakorolhassa mint azt lelkiismeretével megegyeztetetőknek véli s mindezen jóért Istent imádni köteles legyen.. nem időszerű, mert: „szabad állam és szabad társadalom azon nagy elven épül föl, hogy minden önjogu egyen ura sorsának, kovácsa szerencséjének“....

Egy hatalmas nagy iskola alakult a szabadság azon iskolájának támogatása körül. A tanítványok jól működnek. Mikszáth Kálmán a legfurfangosabb palóc észjárású történetek segítségével hintegeti a jóféle magot. Másik tanár a katedr. ról hirdeti a jól végzett munka apoteozisát. A Pesti Hirlap esti levelei pedig, versbe szedik a szemetet, melylyel a madár saját fészket bepiszkítja:

ugy a miként óhajta. A kiállított tárgyak között ezekből több van: ott van például egy női ing, ennek himzése kis szarufás és szegfűs, a kötények mindenike szintén kerékköves mintájuk.

A irásos varrottasok mintáit előrajzolják, a mire ludtollat és koromlevet használnak s ezért is nevezik irásosoknak. Ezek mintáinak nagyrészt a stylizált rózsák, tulipánok, szegfűk, gránátalmavirág és acanthusok képezik. Az irásos minták kivitelénél a vagdalásos (áttört) minták kivarrásánál a következő öltések alkalmaztatnak: akasztalat, borsólnin, ablak, egyenes, ferde öltés, tyukszem és buzalnin. Vannak még az úgy nevezett koczkás, paripás, hárommáku, küllős, törökös, bokrétás, abrudi és kis foglós, melyek mindenike a legtökéletesebb formákkal bírnak. A fehéresek mintái ugyanazok, mint az irásosaké, csak abban különböznek, hogy több bennük az áttörés és a legtöbb esetben tiszta fehér selyemmel hímiztetnek, nagyon ritkán alkalmaznak halványkék és sárga selymet. Ezekből igen szép példányok vannak kiállítva s ha meggondoljuk, hogy egy-egy ily varrottas elkészítésére nemcsak hónapok, hanem évek is kellene, valóban potom áron vesztegetik.

A varrottas multjáról szólva ki kell jelesenünk, hogy annak eredete a nép fajlétezésével egy s hogy az fokozatosan fejlődött, azt meg a folyton haladó idő hozta magával. A varrottas kultusz a XV. és XVII-ik

Annak van az árvakassza,
Hogy a dzsenti elsikaszsa...
Csicsóné, galambom.
Defraudáljunk, ha mondom!

Szerencséje ennek a verselő urnak, hogy kiveszendőben van a dzsenti, mint a bölény, mely erejét s kedvét veszté; a kopófalca csaholása nem lázítja fel többé vérét, hogy hatalmas térdei alá gyürje a vékonydongájú vadászhadat, mintha az elhagyatottság ónsulya zsibbasztaná tagjait. Beljebb és beljebb vonul a testébe lőtt nyíllal, oda, hova már régen elhelyezték történelmi multjának, nemzeti hivatásának és erényeinek emlékét: a feledékenység rengetegébe.

A Gazdasági egyesület gyűlése.

(Panaszok a városi gazdálkodás ellen.)

Vasárnap délelőtt 10 órakor a városház kistanácstermében a debreczeni gazdasági egyesület rendkívüli közgyűlést tartott, melynek tulajdonképeni tárgyát a tanács által árverés alá bocsátott fa beszállítás ügyében való határozat képezte.

Mint csaknem minden gyűlésen, úgy ezuttal is elítélő bírálat alá vette a közgyűlés Debreczen város tanácsának azon botrányos gazdasági politikáját, melynek célja a város onnipotenciájának szertelenné hizlalása a városi gazdaközönség vagyoni megrontása árán.

Elítélő bírálat alá vette a közgyűlés azon „nemtörődömséget“ és egoizmust, mely a nemes városi atyák egynémelyikének eljárását jellemzi.

A sérelmeknek egész legendáját sorolták itt fel, melynek a legcsekélyebbike is, siralmas gyászjelentése a debreczeni városi tanács gazdasági politikája felől.

Igy p. o. a többek között:

A város erőszakkal eltiltja bizonyos területekről a gazda közönséget, hogy ott

századokban érték el utólérhetetlen magasságukat, mert ezekből az időkől vannak fennmaradva a legszebb példányok. Teljesen osztom Gyarmathyné azon állítását, hogy a nép mellett, az urak üzték nagy mértékben e himzést, mert erre vallanak a Bethlenek, Kendefiek, Lorándfia, Kemény családok leányai által készített templomi urasztali felszerelések ma is meglevő példányai.

A himes butorok alatt értjük a közönséges bükkfából készült asztalok, kanapék, székek, tálasok, kendőfogások és fali szekrényeket, melyeket minden előrajzolás nélkül szobbnél-szebb diszítésekkel faragnak ki. A himes elnevezést onnan nyerték e butorok, hogy a jótét alapra politerozott fába metszett minták, a fa eredeti színét megtartva úgy néznek ki, mintha aból kidomborodnának. E butorokból igen szép példányok láthatók a kiállításon.

A midőn a fentiekben talán kissé hosszadalmasan megismertetem Erdély e kis darabka vidékét, népét és foglalkozását, a legnagyobb örömmel üdvözölhetjük az E. K. E. hazafias vállalkozását, mert megvagyunk győződve, hogy azt, a mit e vidék őrangyala Gyarmathyné, — aki a nép iparát a trón számolyáig is eljuttatta — egymaga csak részben valósíthatott meg, e nemes ügyet az E. K. E. társadalmat bevonó törekvése diadalra fogja juttatni.

Vántsa György.

jóságát ne legeltesse „erdőtilalom czimen“, — de ugyanazon területre idegen telepesek részére korlátlan haszonélvezetet biztosít, — olyan területen, melyet a nemes város a gazdaközönségtől jogtalanul, karhatalom és nyers erőszak alkalmazásával foglalt el. (Ezt különben az akták egész sorozata megczafolhatatlanul igazolja.)

A városi hatóság továbbá egy dédelgetett vadásztársaság kedvéért a vadászati jogot évek óta — nyilvános árverés mellőzésével — „szöszön-boron“ mint valami dugarut ennek a vadásztársaságnak adja. Ez a vadásztársaság a „Guthy“ határrészen egy vadaskertet tart fenn. Ebben a vadaskertben özek, fáczánok és vaddisznók élnek világukat a vadásztársaság szórakoztatására.

A vadaskert közelében levő földbirtokok hatóságilag szabadalmazott csatangoló területei a vadaskert állatjainak... A vaddisznó megeszi a tengerit, kiturja a krumplit. A fáczán a szemző gabonát tiszteli meg étvágyával, — az özek pedig azt élvezik el a mi szemőknek-szajoknak tesszik. A földbirtokos gazdák — úgy látszik — ezen a vidéken azért művelik a földet, hogy a vadaskert állományát kőverre hizlalják.

Lehet-e mindezt egyébnek nevezni ázsiai állapotnál?...

K. P.

NAPI HIREK.

A debreczeni szabadságszobor.

Lapunk egyik közelebbi számában nyílt levelet intéztünk Komlóssy Arthur főjegyzőhöz a debreczeni szabadságszobor ügyében. Mivel a debreczeni főjegyző elve az, hogy minden szép szónál, sallangos írásnál többet mond a tett, ismét a cselekvés terére lépett és megadta a megnyugtató választ. Az elnöklete alatt kiküldött bizottság Tóth András debreczeni polgártársunkat, a kiváló szobrász-művészt, szombaton délután, egyhangu határozatával megbizta a debreczeni szabadságszobor elkészítésével. Tóth András ugyanis nagy művészi értékű és kiállítású szabadságszobor mintát készített, mely disze lesz az emlékkertnek és méltó lesz hirdetni századokon át a magyar hon kivívott szabadságát. A hatalmas mű elkészítésével Tóth András megbiztatván, így a debreczeni szabadságszobort még a jövő évben leleplezik. Vajha a Kossuth szoborral is dülő utra juthatnánk már. A polgárság szent kötelessége eme vezérünk szobrának mielőbbi felállítását is sürgetni. Minden szép szónál, minden sallangos írásnál többet mondó, többet érő a cselekedet, ezt bizonyítja a szabadságszobor bizottság utóbbi határozott, dicséretreméltó eljárása is.

Elhalasztott kerékpárverseny.

A debreczeni polgári kerékpárverseny nem tartották meg. Délután hirtelen zivatar keletkezett s az eső a pályát teljesen eláztatta, úgy hogy versenyezni nem lehetett. A versenyt a jövő vasárnap tartják meg.

A kerékpáros egyesület elnöke felkérte Aczél Géza főmérnököt szakvélemény iránt a tekintetben, hogy a pálya jelen ázóott állapotban alkalmas-e a verseny megtartására. A főmérnök oda nyilatkozott, hogy a pályatest felső része teljesen átlevén azva puhasága miatt csuszamlás mindenesetre történnék s a verseny esetleg életveszéllyel járna. E vélemény alapján az elnök a verseny megtartását elhalasztotta.

A debreczeni villamos vasut.

Régebbi terv már, hogy a debreczeni helyi vasutat villamos vasutá alakítják át. A múlt évben ez ügyben már tárgyalásokat is tartottak, a vasut átalakításának ügye emiatt késett, mert nem tudtak megegyezni, alsó vagy felső vezetékkel építsék-e a villamost? A tárgyalásról felvett jegyzőkönyveket a miniszter elé terjesztették s a miniszter a vitás kérdésben már döntött. Leiratban értesítette a várost, hogy az átalakítás elé nem gördit akadályokat s az építkezésnél a felső bevezetés javára döntött. Most tehát lesz már villamos vasutunk is. Még megérjük, hogy a „lu“ a híres Debreczen város utcáin kiszorul a forgalomból. — Csak el ne szaladjék velünk a villamos vasut.

Megálló hely Szoboszló és Kaba között.

A Szoboszló és Kaba között létesítendő vasuti megállóhely ügye kezd megoldása felé közeledni. A debreczeni üzletvezetőség átiratot intézett legközelebb Rásó Gyula kir. tanácsos alispánhoz, amelyben tudatja, hogy az üzletvezetőség azon feltétel mellett véleményezi a célbavett megállóhely létesítését, ha a kérelmező városok kötelezik magukat arra, hogy a megállóhely körül végzendő földmunkák 100—150 koronányi díját viselik s ha annak idején, 4—5 év múlva saját költségükön egy megfelelő kis váróhelyiséget is építtetnek. Ez a váróhelyiség 4—500 koronába kerül, de csak akkor lesz rá szükség ha a forgalom növekszik. Most az érdekelteken van a sor, hogy belemennek-e ebbe a föltételbe, vagy sem.

A szabadságharcz Miatyánkja.

Nagy idők viszhangját, a Miatyánknak, Üdvözlégynek és Hiszekegynek a szabadságharczi időkre való alkalmazását közli egy felvidéki újság elsárgult kézirat nyomán. A minden szavában érdekes Miatyák így szól:

Metternich, ki vagy Bécsbe, átkozott a te neved, jöjjön nekünk más országlat, legyen meg a nép akarata, nem pedig a tiéd. Adj Constitucziót és jobb kenyeret, bocásd meg szidalmainkat, valamint mi is megbocsátjuk a status adósságát, ne vigy minket a kísértetben — az új Credit papiraiddal — de szabadíts az arany és ezüst által Ámen. Üdvözlégy bankó csinálással teljes, Ur van te veled, átkozott aki feltalált, átkozott a te méhednek gyümölcse — a Devalvatio és hamis bankó. Átkozott országok csalfa ördöge, imádkozz érettünk szabad népedért most és a bukások óráján Ámen. — Hiszünk egy Kossuthban, az ő igaz Szívűségében, Magyar és Erdélyország újjászületése Teremtőjében, ki fogantatott az igazságtól, született Zemplében, kioztatott az Metternichtől, eltemettetett a Budai várba

és harmad évre feltámadt és felmene Pozsonyba, ül a Személynőkök jobbja felől, onnan léssen itélendő a Bécsi eleveneket és holtakat. Hiszek egy Kossuthban, egy felelős Miniszteriumban. A Magyar egységben, egyetértésben és annak örök életében Ámen.

Halálozás.

Polster Adolf ág. h. ev. tanító és neje Raics Karola gyermeke, a 16 napos Karola Zsuzsanna vasárnap reggel meghalt. Ma, kedden d. u. 5 órakor temetik Simonffy u. 41 sz. háztól a Hatvan-utczai temetőbe.

A földesi anyagyilkos az esküdtszék előtt

Antos Gyula földesi anyagyilkos ügyét kezdte ma tárgyalni az esküdtszék. Az elvetemült fiu, a miért anyja több ízben szemrehányást tett neki azért, a miért nem akar szakítani Katona Ágnes nevű leánnyal, kit nőül akart venni, a múlt év deczemberben anyját, mikor egyedül volt otthon, meggyilkolta. Bekopogtatott az ajtón, anyja bebocsátotta s alig haladtak pár lépést, anyjára lőtt. A lövés nem talált, ekkor anyja hátra nézett, Antos ismét lőtt, a golyó arczába furódott s összeesett. Antos Gyula a már halállal vívódó öreg aszszonyhoz lépett, még egyszer rálőtt. A golyó fíle mellett fejébe furódott s meghalt. A gyilkos fiu habár 26 éves, alig néz ki 20 évesnek. Sápadtan állt a bírák előtt. Fejét folyton a földre szegzi s az elnök kérdéseire is szemlesütve, alig hallhatóan felel. Viselkedéséből látható, hogy felfogta cselekedetének iszonyuságát, mert teljesen megvan törve. Feleletei közben néha pár könyesepp pereg végig halovány arczán. A tárgyalást dr. Szeőke István bíró elnök végzi. Bírák: Kolbenhayer Kálmán és Tattay Ferencz. Jegyző Bay István. A vádhatóságot Horváth dr. alügyész képviseli, vádlottat dr. Kardos Samu ügyvéd védelmezi. Az esküdtszék a következő tagokból állott: Julov Lajos, Gebauer Károly, Halmágyi Sámuel, Balla Mihály, Kozma László, Veréb Lajos, Ménes István, Tóth Ferencz, Gál Ferencz, Hauer Bertalan, Ungváry József. Pótesküdték Tóth István és Várady Ignác. Az esküdtszék megalakulása után elnök felolvassa a vádiratot. A vádirat felolvasása alatt Antos sir. Az elnök kérdésére bűnösnek érzi-e magát, azt válaszolja, hogy igen. A vádlott ezután elmondja, hogy határozott oka nem volt a gyilkosságra, de bosszúból tette, mert anyja nagyon mostoha bánásmódban részesítette. Gyerek kora óta a szülei házában lakott. Anyja előtt mindég gyűlölt volt, már iskolásgyermek korában észrevette. Testvérbátyját szerette, ő volt az üldözött gyermek. Tiszta szeretettel sohasem voltak egymás irányában. Neki pártfogója, nem volt se apja, se anyja. Amiért dolgozott: keveset kapott. veszekedéssel, átok közben kapott vasárnaponként pár krajczárt. A harag akkor élesedett ki anja és közte, mikor már 1898-ban elakarta venni Katona Ágnes. Anyjának elmondta, az eleinte nem bánta, de később ellenezte s Katona Ágnes férjhez is ment máshoz. Ő nagyon szerette Katona Ágnes. Mikor már Katona Ágnes férjhez ment, másik leányt választott, de azt sem engedte, hogy elvegye. Az anyja más leányt akart vele elvétenni. Majd könnyek között beszélte el a gyilkosság részleteit. A tárgyalás előre láthatólag 3—4 napig tart.

Debreczeni gazdák és a városi erdők fafarovozása.

Debreczen városnak erdei közül még az idén többnek a kivágatását kezdik meg.

A faszállításra a város árlejtést akar hirdetni. A debreczeni gazdák ma d. e Rickl Antal gazdasági egyesületi elnök vezetésével felkeresték Simonffy Imre polgármestert s arra kérték, hogy a szállításnál vegye figyelembe a tanács a gazdák ajánlatát is s hogy ne egy vállalkozóra bizzák a szállítást, hanem a debreczeni gazdákra. A polgármester megígérte, hogy kérelmüket amennyiben a körülmények engedik és tőle függ támogatni fogja.

Debreczen a polgármesterek értekezletén.

Magyarország polgármesterei ma hétfőn Aradon találkoznak. Országos értekezletet tartanak, melynek előkészületeivel már mintegy másfél éve foglalkozik Győr város polgármestere, ki különben kezdeményezője a polgármesterek kongresszusának. Debreczen városának képviselője is jelen van az értekezleten, Komlóssy Arthur főjegyző polgármester-helyettes személyében.

A névtelenek asztaltársasága.

A szegény iskolás gyermekek felruházására alakult Névtelenek asztaltársaság első ünnepélyes összejövetelét ma este 8 órakor tartja az első debreczeni borozóban (Piacz utca 75) melyre a tagok ez uton is meghívottak.

Szarvasmarha kiállítás Kabán.

A híres kabai asszony községében — Kabán f. hó 30-án rendezik a szarvasmarha kiállítást. E kiállítás iránt — gazdakörökben — megyszerte nagy az érdeklődés. Így például a szoboszlói gazdaközönség jószágai is részt vesznek a kabai kiállításon.

A városi gazdálkodás tükre.

Tanulságos históriát mondunk négyszázötven és százötven koronáról. Ez a két számadat a tanács egyik határozata folytán lett ösmeretes. A szegényebb ember 400, a módosabb ember 150 korona árendát fizet. De nem az itt a különös, hanem az, hogy a szegényebb ember a magasabb árendáért épen hatszor kevesebb városi földterületet bérel, mint a módosabb. — A homokkertenél van az a két földterület. Faraktár mindkettő. Az egyik 300 négyzetöl területű, annak a bérlője egy szegény ember, ki abból a faeladásból szerzi keresményét, a másik faraktár területe, melyet egyik helybeli tehetős polgár bérelt 2000 négyzetöl terület. Most jön a forrója. A tanács a kisebb földterület bérlőjével 400 korona árendát fizettet évek óta, ellenben a nagyobb területű faraktár telepért, a tulajdonos kérésére, (ki nemrég vette meg azt a faraktárt), a tanács „múltányossági“ szempontból megelégedett évi 150 korona árendával. Sőt a tanács többsége határozatilag kimondta ezt. Még szerencséje Debreczennek, hogy nem mindenik tanácstag szemléli a városi érdekeket komasági rózsás szemüvegen keresztül, ezek aztán felemelik néha a tiltó szavukat, mint a szóban forgó csintalan közgazgatási históriánál is történt, felebbeznek ez igazságtalan, méltánytalan, a várost anya-

gilag károsító határozat ellen. A polgárság pedig ily lelkiismeretlen gazdálkodás mellett nem csodálhatja, ha tenger dagály módjára szaporodik a pótagó. De a tanács sem csodálkozhat, ha ily eljárásai után a legélesebben kritizálják a működését és csak a közelebbi választástól reményli mindenki a városi dolgok jobbra fordultát, amikor az egész vonalon bekövetkezik az általános kitakarítás . . . A rendszer nyavalyáitól csak akkor szabadulhat a város.

Garázda cigányok.

A garázda cigányok összeverekedtek a Csicsogón a munkásokkal. Még kaszával is hadonásztak a morék. Pálókzi és Csikos munkásokat súlyosan megsebesítették. — A rendőrség elfogta a cigányokat, a kik a cigány Mike banda és Kálló familia tagjai.

Tüzeset Hajdu-Dorogon.

Schwarz Dávid hajdu-dorogi szatócsot üldözi a balsors. Tavaly a felesége pusztult el petroleum égési sebekben, most pedig Schwarz Dávidnak a lakóháza, a szatócsboltja égett meg. Résztvetet érdemel.

Szülők szives figyelmébe.

Az áll. főreáliskolában a jövő 1901—2 iskolai évre a tanulók előleges felvétele a f. iskolai év bezárása után június hó 29, 30. és július 1. és 2-ik napjain fog eszközöltetni. Ezen előzetes felvétel alkalmával 9 korona 70 fillér beiratási díjat kell fizetni és a tanuló legutolsó évi iskolai bizonyítványát és az anyakönyvi kivonatot beadni. — Megjegyzendő, hogy az intézet alsóbb osztályaiba, különösen az I II és III. osztályba tanulók csak korlátozott számban vehetők fel. Debreczen, 1901. június hóban. — Az áll. főreáliskola igazgatósága.

A hajdu-nánási zászlóavatási ünnepély.

A hajdunánási dalegylet július hó 7-én tartja meg zászlóavatási ünnepélyét, amelyre nagyszeretettel és lelkesedéssel készülődnek a derék hajduk. A debreczeni és szoboszlói dalegyletek is kirándulnak ezen alkalomra, de más vendégek is nagy számmal jelentkeznek a szép ünnepélyre, mely régi kulturegylet ünnepélye — ünnepe lett a derék hajdu városnak is. Az ünnepi meghívókat már szétküldték, amelyben a hajdunánási dalárda-ünnepélyt rendező bizottsága jelenti, hogy 1901. július hó 7-én dr. Nagy Gáborné Csáky Erzsébet urnő, mint zászlóanya védnöksége alatt zászlóavatási ünnepélyt, ezt követőleg diszhangversenyt és táncmulatrendeznek.

Az ünnepély gazdag sorrendje ez (1901. évi július hó 7-ikén.): 1. Déli 1 óra 18 perczkor a Debreczen-Büdszentmihályi vonattal érkező dalegyletek s küldöttségek fogadtatása és elszállás lása. 2. Délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor gyülekezés a központi iskola udvarán, az ünnepély színhelyén. 3. Küldöttség menesztés a zászlóanya után. Egyesületek, küldöttségek sorakozása. 4. Zászlóavatás a további sorozattal. a) Hymnusz, Énekli a hajdunánási dalárda. b) A zászló egyházi megáldása nagytiszteletű Pákozdy Lajos ev. ref. lelkész ur által. c) Zászlószegek beillesztése megállapított sorrendben, azután a zászló rendeltetésének való átadása a zászlóanya által. d) A zászló jeligének és Rieger „dalár indulója“-nak eléneklése a hajdunánási dalárda által. e) „Zászlóbontáskor“ alkalmi költe-

mény. Irta és elszavalja Kiss Illés egyleti tag. f) Szózat. Énekli a hajdunánási dalárda. 5. Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor diszhangverseny a Bocskay szálló disztermében a következő műsorral: a) Magyar király induló Hubertől. Előadják a debr., h.-sz. boszlói és nánási dalegyletek összkarban. b) Honfi dal. Gaáltól. Előadja a debr. dalegylet. c) Édes lánykám. Hubertől. Előadja a szoboszlói dalegylet. d) Dalra. Storchtól. Előadja a nánási dalárda. e) Szózat. összkarban előadják a közreműködő dalegyletek. 6. Hangverseny után társas vacsora, melyen a testületileg és küldöttségileg résztvevő dalegyletek tagjainak és a szöggel meghívott vendégeknek szabadjegy bocsátatik rendelkezésére. 7. Táncmulatság viradtán tul. Beléptijeg a hangversenyre 3 korona s ez a meghívó felmutatása mellett a táncmulatságra való részvételre is jogosít.

Elveszett

egy egészen fehér angora macska. A szives megtaláló nagy jutalomban részesül ha Nagy-Csapó-utca 21. számú házhoz átszolgáltatja.

Az Uj Idők

e heti száma az utolsó ebben a félévben. Most uj előfizetési felhívást hirdet; átveszünk belőle a következőket: Az Uj Idők szerkesztősege, Herczeg Ferencz, Lyka Károly, Malonyay Dezső, Pósa Lajos, Sebők Zsigmond, Szikra, Tutsek Anna és Tábori Róbert (helyettes szerkesztő) igéri, hogy ezután is gondosan, lelkiismeretesen azt csinálja majd, amit eddig: — minden ízében, törekvéseiben, — s munkájában magyar s z e p i r o d a l m i ujságot; — magyarságunk nem afféle paszomántos, sujtasos, kacskaringósan agyonhimzett czifra szür, melyet nyakába kerithet akármelyik parlagi izlés, de lélekbén, érzéseinkben apoljuk, óvjuk és fejlesztjük magyarságunkat, mindig szépet és jót szolgálván olvasóinknak. Ezután is írónk és művészeink színe javától kérjük a legjobbat s nincs oly kis rovatunk, nem lesz oly képünk, mely ne avatott kézből kerülne olvasóink elé. Ezután is köpes, krónikás kísérei leszünk a hazai és külföldi eseményeknek, még pedig nyomban az esemény megtörténe után: közölni fogjuk az érdekes és érdekes emberek arczképét, fényképeket, rajzokat az események színhelyéről, másolatait a hazai és külföldi jó művészeti eltermékeknek.

T Á V I R A T O K.

Rablótámadás az ntczán.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 24.

Nagy izgalmat kelt az a rablótámadás, melyet egy kereskedőné ellen követtek el. Özvegy Ignácz Mártonnét, kinek a színház mellett csemegekereskedése van, tegnap este 11 órakor, mikor a színházi előadás után haza akart menni, ahogy üzletéből kilépett, egy elegánsan öltözött ur megtámadta, súlyos vasdarabbal föbe ütötte s a zsebében talált 200 koronát elrabolta. Az ösmeretlen támadó megszökött. A rendőrség nyomozza.

Egy diplomata halálos balesete.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 24.

Newyorkból táviratozzák, hogy Hay Adalbert volt pretoriai konzul, Hay külügyminiszter fia Newhatenben egy szálló ablakában szivarozot. Hogy történt, azt nem jelzik, de a távirati értesítés szerint a konzul az ablakból kiesett (?) s szörnyet halt.

Innét-onnét.

— Junius 24. —

(Foltényi bácsi a mai színművészetről.)

A mi kedves Foltényi bátyánk, a magyar klasszikus színészet tanuja és egykor ünnepelt tagja, a legöregebb magyar színész tudvalevőleg itt él közöttünk Debreczenben, melynek a színpadához nemes emlékek kötik a veterán színművészt, a szabadságharcz tüzerkatonáját.

A mi kedves Foltényi bátyánk sehogy nincs megalégedve a világ, különösbén a magyar színészet mai fonák, sülyedt állapotával . . . Nem az öreg emberek szokásos panasza az övé. Foltényi bácsi tényleges nyavalyákat panaszol fel mind a magyar társas élet megdöbentő züllését, mind a mai magyar színpad szomorú erkölcei. illetőleg. Foltényi bácsi találóan jellemezte egy anekdotájával a mai színpadi világot és erkölcesöket. Ő így beszélt el.

A rendező, mint minden rendező, magából kikelve szaladgál a női öltözők előtt.

— Öltözzenek már hölgyeim! Mindjárt kezdődik az előadás!

— Hisz mi már felöltöztünk, a művésznők így nyugtatják meg a rendezőt és egy czérnaszállal a nyakukban kilépnek a színpadra . . .

(A Zsazsa bukfenczei.)

Foltényi bácsi nemrég azt olvasta az ujságból, hogy a budapesti teatrumban, a népszínházban a minap oly darabot adtak, melyben egész czirkusz vonult fel a színpadra. És a Zsazsa, a bájos idomu Zsazsa, a szenzációs „művésznő“, kinek a kocsi-jából még a lovakat is kifogták a debreczeni fiatalok, a hájos Zsazsa már cigánykerekeket is hányt a színpadon. Természetesen a finomérzésű közönség majd megörjült e gyönyörű művészkedéstől, azonban Foltényi bátyánk másként vélekedik a színpad eme lealacsonyítása felől. Ma már fehér, ősz szakállat és bajuszt visel Foltényi bácsit de — eme bukfenczek olvasása után — nem elégedett meg azzal, hogy a tükörben saját szemével bírálta meg magát, hanem megkérdezte kedves feleségét, Foltényiné nagyasszonyt is:

— Kedvesem! Meglátszik-e rajtam, hogy színész voltam?

— Miért? A nagyasszony csodálkozva kérdezte.

— Restelném, ha látszanék rajtam, hogy színész voltam.

(A nagy Szentpétery emléke.)

A mai cigánykerekes, meztelen színpadi világban szivesen emlékezik vissza Fol-

tényi bátyánk a nagy Szentpéteryre . . . Még a 40-es években játszottak együtt. A Lumpáczius Vagabandusok egyike igen vesztetül, bohócmódon ugrált annál a jelenetnél, melyben kiderül, hogy ötvenezer forintot nyertek a lutrin. Nézte-nézte egy darabig a nagy Szentpétery ezt a bohócos, kókleres ugrándozást, aztán ráfordult Foltényire :

— Öcsém! Lök ki ezt a németet . . .

Akkor még őrizték a színpad becsületét, de ma czigánykerekeznek rajta.

nemes Portörő Kelemen.

18 éves betegség néhány nap alatt gyógyítva.

Thekes asszony váratlan gyógyulása Trois-Viegesben (Luxembourg) oly eset, melynek igazságát mindenki ellenőrizheti.

Ezen hölgy 18 év óta erős szívdobogás-, főfajás és folytonos álmatlanságban szenvedett. Heves gyomorfájdalmi az evést kinszenvedéssé tették neki, oly mértékben, hogy végre annyira jutott, hogy minden táplálékot megtagadott és egy kevés tej volt az egyetlen tapszer, amelyet magához vehetett. Ennélfogva annyira elgyengült, hogy hosszú idő óta minden munka nehezére esett, sőt az teljesen lehetetlenné vált. Minden alkalmazott szer hatástalan maradt, míg a gyakran ismételt tanácsoknak engedve, elhatározta magát a Pink-labdacsok használatára. Ezen csodálatos labdacok alkalmazásánál semmi kétséget nem szenvedett többé, hogy az eredmény már nem soká keshetik; amit velünk Thekes asszony tényleg a következőkben közöl:

„Mióta a Pink-labdacsoknál kerestem menedéket, egész más egyen vagyok és a legnagyobb örömmel bizonyítom, hogy ezen kitűnő labdacok nekem ismét teljes egészséget adtak új erővel és új életvidámsággal.“

A vér folytonos elszegényedése oly pusztítólag hatott Thekes asszony egészségére, hogy a vérnek oly nagy hatása és megújító szerével, mint a Pink-labdacsok, lehetett ily váratlan gyógyulást elérni, aminőhöz foghatót még soha el nem értek. Megint újból beigazolták világhíriüket, mint a vérnek leghatalmasabb megújító- és az idegek erősítő szere.

A Pink-labdacsok ép oly hatásosak vérszegénység, sápkór, neurasthenia, idegbaj, mindennemű tüleröltetésből származó általános gyengeségi állapot, gyomor- és bélbaj, rheuma és az ischiasnál.

Kaphatók minden gyógyszertárban, valamint a magyarországi főraktárban **Török József** gyógyszertárban **Budapesten, Király utca 12 sz.** dobozonként 1 frt 75 krért vagy 6 doboz 9 frtért.

CSARNOK.

Vitkó honvéd tüzemester kalandjai.

Irtá : ifjabb Möriz Pál. 2.

(Párbaj ágyukkal.)

Vitkó tüzér most már egész megbírátkozott az ágyujával. Eszébe se jutott, hogy itt elpusztulhasson. Csak arra törekedett, hogy ismét töltsön, ismét löjje. Kedvezett neki a szerencse és csodálatos erő oltalmazta az életét, mert noha az osztrákok szórták az ágyuja felé a golyót, nem

sérült meg. De újból villámlott a honvéd ágyu, a földet újból megrázta hatalmas döngő szava és a sikerült lövéssel leszerelte a második német ágyut is. Még 4 német ágyu volt sorba felállítva, most már ezeknek fordította árva, magános ágyuját Vitkó. Néhány lövésre összetörte ezen néhány német ágyunak is a kerekét. Már pedig a sáncban az összetört kerekű ágyut nem lehet használni, síkföldön még igen. Egész megzavarodtak az osztrákok.

(Ismeretlen lovas.)

Ekkor egy bő köpönyeges, ismeretlen polgári lovas lovagolt melléje. Honvéd huszárok kísérték. Ez az idegen a Vitkó vállára tette a kezét, nagy nyájasan eképp kérdezte :

— Mi vagy fiam ?

Vitkó tüzér kissé felvidékiek dialektusban beszél. De meg abban az állapotában nem is igen volt kedve a sok beszédhez. Azért csak kurtán felelte vissza :

— Mit kirdi ? Látja, hogy tüzér vagyok !

Azonban az idegen nem hagyta annyiban, noha ugyancsak ropogott körülötte a puská, az ágyu. Tovább tudakolódott :

— Mégis mi vagy fiam ? Ágyus ? Fű-ágyus ?

— Tudj isten mi vagyok ! Három napos tüzér vagyok. Vitkó honvid vagyok, felelte Vitkó, ki közbe ismét elkészítette az ágyuját.

Az idegen nem riadt vissza. Hauem lováról leszállván, kardot rántva mutatta, hogy most merre löjje Vitkó.

De már erre Vitkó felpattant. Megragadott az ismeretlen urra.

— A csizmadia mindenit az urnak ! Ne zongorázzon itt, kiáltá Vitkó, mikor az idegen megfogta a vállát is.

Az idegen ur elnevette magát. Csak annyit mondott :

— Derék ember vagy fiam ! Káplár vagy !

— Hagyjon bikit ! Látja, hogy dolgom van, dühösködött Vitkó, de a golyója ismét lecsapódott az ellenség sánczába. Mire újabb riadalom keletkezett ott.

Vitkó újból töltött. Az idegen megint kérdezte :

— Most merre lüsz fiam ?

— Arra ni ! felelte a dühös Vitkó. A sánc mögött épp harsányon kiáltozott, ugrándozott egy tollas kalapos osztrák generális. Olyas valamit kiáltozott a megzavarodott csapatjának :

— Halt ! Retiriren ! . . .

— Arra lüjj ni ! mutatta a generálist az idegen. Vitkót nem kellett biztatni. A nélkül is tudta ő, hova kell löni. A hogy elsütötte az ágyut, az osztrák generális halva bukott le. A tollas kalapos fejét szakította le a golyó. Az ismeretlen idegen örvendve dicsérte Vitkót.

— Brávó fiam ! Maga tüzemester !

De már ekkor nagy kedve kerekedett Vitkó tüzérnek, hogy az idegen orrához nyomja a kanócot. Mégis türtöztette magát és csak annyit mondott :

— Majd maga tesz engem tüzemestéré ! Maga csizmadia !

Az osztrák azonban retirált. A honvédek elfoglalták a sáncot, mely nevezetes alkalmat, mint az újszónyi első csatát szokta emlegetni Vitkó tüzemester. Az idegen lóra ült.

(Az osztrák generális feje.)

Az ismeretlen polgárruhás uri ember, a hogy lóra ült, mindjárt kiáltott a huszároknak. Parancsolta, hogy az osztrák generális fejét hozzák eleje. A huszárok azonnal megfogadták a szavát. A miből most már Vitkó is gondolta, hogy még se lehet

csizmadia az az ur, mert hisz parancsára a huszárok mindjárt utána mentek a fejnek. Elő is hozták a véres halotti fejet, még az álladó is rajta volt. És a kalapon lengett, lobogott a kakas toll. A lovas ur ott hagyta Vitkót. Lóra ült. Elvágatott. Vége volt az ütközetnek is.

(Folyt. köv.)

Nyilttér.

A minden téren mutatkozó gazdasági pangásra való tekintettel a

mohai

ÁGNES

forrás

kutkezelősége elhatározta, hogy ásványvizét, mely a **fertőző betegségek esetén egész Moha vidékét megvédelmezte** a járványok ellen s mely a **gyomor, bél, vese, tüdő és légcsőbajos** embereknek nélkülözhetlen itala s mely **angolkóros gyermekeknek kitűnő gyógyszere**, háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden **kétes értékű mesterségesen szénsavval telített viznél** sőt a szódaviznél is **olcsóbban adja**, hogy az **Ágnes-forrás vizét** még a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse. Árlapot s prospectust kívánatra bérmentve a mohai Ágnes-forrás kezelősége Mohán, vagy

ÉDESKUTY L. Budapest

cs. és kir. udvari szállító szívesen küld.

== **Ásványviz nagykereskedő.** ==

☞ Kapható mindenütt. ☞

856/1901. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 389/1901. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Mendl és Cohner budapesti czég részére D. Nagy Lajos és neje Barcsay Ida debreczeni lakosoktól 1328 kor. tőke, ennek 1901. évi január hó 15-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 197 kor. 48 fill. perköltség erejéig 1901. évi február hó 4-én bíróság lefoglalt és 1854 koronára becsült házi butorok, szikvizgyártó-gép, szikvizes üvegek és egyéb ingóságok **1901. évi június hó 25-én délután 3 órakor** kezdetét veendő és alperesek lakásán, Diószeghi utcán 8. sz. háznál, ugyan-csak a Mendl és Cohner czég 1200 kor. tőke, ennek 1901. január 15-től járó 6% kamatai és 48 kor. költség követelése kielégítése végett is egyidejűleg megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1901. június hó 5-én.

Török Péter
birói kiküldött.

Huzás holnap!

Huzás visszavonhatlanul

1901. június 25^{én.}

Főnyeremény

30.000 korona értékű

Concordia sorsjegyek
á 1 korona

ajánlja:

Szentkirályi Tivadar, dohánytőzsde.
Mendelovits Lajos

DEBRECZEN.

Ebesi ártézi víz a legjobb
segesebb üdítő ital. Kapható minden fűszer
üzletben, kávéházak és vendéglőkben. Fő-
r a k t á r : Piac-u. 7. sz.

Egy 7-ik realista irodába
mérnök mellett alkalmazást keres, esetleg
elvéllal rajzolásokat. Czim a kiadóhivatalban.

Szives tudomásul!

Saját termésű, tiszta

természetes ó-borok

**Szent-Anna puszta homoki
szőlő telepünkről.**

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 „
Veres asztali 98-ról	80 „
Veres Kadarka 98-ról	1.20 „
Asztali siller	70 „
Nagy burgundi siller	92 „

Palaczkokért 16 fillér letét.

Hordó számra való vételnél megfelelő
engedmény.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen, Tisza palota

valamint

Geréby Fülöp Utódai uraknál.

Csődtömeg eladási hirdetmény.

Vb. Goldstein M. debreczeni kézműaru nagykereskedő cég csőd ügyében közhírré teszem, hogy nevezett csőd ideiglenes választmánya a csődtömeghez tartozó és a csődleltárban 150—2384 tételszám alatt felvett 32068 k. 39 f. beszerzési áru és 18006 k. 34 f. becsült kézműaru cikkek, továbbá a csődleltárban 2385—2403 tétel szám alatt felvett 4977 k. 20 f. beszerzési áru és 1582 koronára becsült összes bolti berendezések és felszerelések egy tömegben zárt ajánlati verseny útján értékesítését határozta el.

A csődválasztmány ezen határozata folytán felhívom mindazokat, akik ezen árukra és berendezésekre igényt tartanak, hogy lepecsételt borítékban tett ajánlataikat az alant meghatározott bánatpénzzel együtt alulírott tömeggondnoknál legkésőbb **f. é. jun. hó 28-ik napjának d. u. 4 órájáig** annál is inkább adják be, mert az ezen idő után érkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlati feltételek a következők:

1. Ajánlattevők tartoznak az ajánlattal egyidejűleg a becsérték 10%-át vagyis 1958 k. 83 f. készpénzben bánatpénzzel letenni és ezen feltételek egy példányát sajátkezüleg aláírni.

2. Az ajánlat az ajánlattevőt a benyújtás időpontjától kezdve feltétlenül kötelezi, a csődtömegre nézve azonban csak az állandó választmány által történt elfogadás esetében válik kötelezővé.

3. A választmány a beérkezett ajánlatok tekintetében a f. é. jun. hó 28-ik napjának d. u. 4 óráját követő legelső ülésében fog határozni és fentartja magának azt a jogot, hogy az ajánlat el, vagy el nem fogadására nézve az ajánlati összeg nagyságára tekintet nélkül legjobb belátása szerint szabadon határozzon.

4. Vevő tartozik a véte árat a választmány határozatától, illetve annak posta útján való közlésétől számított 8 nap alatt készpénzben kifizetni s egyidejűleg a megvett ingókat a tömeggondnoktól átvenni. A bánatpénz a vételárba beszámítható.

5. A mennyiben a vevő a vételárt ezen idő alatt ki nem fizetné, vagy az áruraktárt ugyanezen idő alatt át nem venné, letett bánatpénzét elveszti és a választmány jogosítva lesz az eladott ingók értékesítése tekintetében vevő kárára és veszélyére szabadon intézkedni a nélkül, hogy az újabb eladás folytán elért nagyobb árhoz vagy ezen nagyobb ár folytán bánatpénzének visszatérítéséhez bármely igényt tarthatna.

6. Az áruraktár és bolti berendezés ugyszintén a csődleltár naponta irodánkban az irodai órák alatt közbenjöttömmel megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, 1901. jun. hó 12-én.

Dr. Weisz József

ügyvéd, mint a vb. Goldstein M. kézműaru nagykereskedő cég csődtömeggondnoka.

**Gyümölcs-,
főzelék és huskonservákat,**

aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az

„Első Kecskeméti Conservgyár“
Kecskeméten

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Szünidei tanfolyam

a német társalgási nyelv gyakorlati elsajátítására.

Általános és jogosult a panasz, hogy ifjuságunk a legjobb akarat, a legnagyobb erőmegfeszítés mellett sem képes az élő idegen nyelveket gyakorlatilag szóban vagy írásban alkalmazni.

Túltömött osztályok, az élő nyelvek megtanulására fordítható idő elégtelensége, a sok száraz, lélekölő elmélet, a tömördek sok elvont, távol fekvő, tömör költői beszéd az egyszerű, keresetlen, természetes beszélő és fogalmazási képességet — lehetetlenné teszi.

Meg levén győződve, hogy számos ifjunak egész jövő életére kiható hasznos szolgálatot teszek, midőn a német nyelv gyakorlati elsajátítására alkalmat és módot nyujtok, arra határoztam magam, hogy a nagy szünidők elején

német társalgási tanfolyamot

nyitok, melyet aztán a szorgalmi idő alatt is fentartok.

A sikeres, biztos haladás érdekében minden kis csoportra, — melynek összeállításánál a német, kort, előképzettséget és foglalkozást veszem figyelembe, — a nagy szünidők alatt naponta **két-két** órát fordítok.

Több időt fordítok minden kis csoportra, mint bármely iskolában egész év alatt, eredményre nézve gyakorlatias módszerem alkalmazása által sokkal hatásosabban, mintha túltömött iskolákban vagy akár a külföldön éveket töltene.

A kizárólag német nyelvbeni társalgás a körülményekhez képest felváltva a tanteremben és a szabadon fog megtartatni, anyagot merítvén az eleven életből a változó természetből.

Ámbár e német nyelvű társalgási tanfolyam megnyitásával első sorban a beszélő-képességet tűztem ki célul — a folytonos halláson és beszélésen épülvén fel a nyelvnek veleje és csontváza — mindazonáltal a gazdag szókincsnek változatos használata olyannyira fejleszti a nyelvérzékét, a beszélő és fogalmazási képességet, hogy azok részére is megkönnyíti a biztos haladást, kik e széles, szilárd alapon tovább építve a német nyelvnek minden oldalú birását és tudását, tudományos és gyakorlati célokra szükségelik.

Tandij a két szünhónapra két-két óra naponkénti gyakorlatért **50 korona** és az egész iskolai évre egyenlő óraszámért ugyanannyi.

A német társalgási tanfolyam július első napjaiban a csoportok rendezése után veszi kezdetét. Jelentkezések és beiratások naponta **9—12-ig József kir. Herczeg-utca 8 sz. a. irodámban (emeleten.)**

Magamat a tanulni vágyók és a német nyelv kedvelők szives figyelmébe ajánlva, maradtam hazafias tisztelettel

ZALAI MÁRK

tanár.

ELŐPATAK gyógyfürdőn,

melynek több kiállításon kitüntetett gyógyvize Európa legjelesebb balneológusai által a világ legelső égvényes, vasas savanyuvizének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségben bizonyultak be biztos hatásuaknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorégés s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor és bélzsabában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben, rásztkór és kedélykórban, idegbajokban, máj- és lépaganatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hőszám zavarokban és különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban, kezdődő húgy- és fővénykő lerakódás, s húgykőképződéseknél, a méh idült tömölüléseinek, dagainál, fehér folyásban, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és csuszajokban.

Az ásványviz használataival kapcsolatosan újonnan berendezett **meleg- és hideg ásványviz fürdők, hidegvizgyógymód, massage** áll az azt igénylők rendelkezésére.

Van orvos gyógytár, távirida, posta, 600 szoba áll a közönség rendelkezésére napi ár 1 k. 60 f.-től feljebb, szobák árai május 15-étől július 1-éig és augusztus 15-étől szeptember 15-ig 30 o/o-al olcsóbbak. Van 5 vendéglő, melyekben nagyon jutányosan étkezhetni.

Szórakozásul vannak parkok, erdei fenyves sétányok, olvasó, zongora- és társalgó teremek, Lawn-tennis, tornászati, csolnakázó tó, színház, hangversenyek, bálók s kirándulások; ugyszintén egy elsőrendű cigányzenekar.

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydíjmentességben részesülnek

A bármily irányból jövő gyógyvendégek a földvári vasut állomáson szállanak ki, honnan az 1 óra távolra eső Előpatakra magán- és társas kocsik szállítják a gyógyvendégeket.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

Előpatak, 1901. év május hó.

A fürdőigazgatóság.

Eladó

fiatal Szent-Bernhardi **kutyák**, a legnagyobb díjjal kitüntetett szülőktől, dbrként 40 frtért, továbbá eladó „Zesar II. von Biel“, mely 8. első díjjal és a bpesti győzelmi díjat nyerte, 350 frtért. — **Josef Kravayna, in Pettau, Stajer.**

582/1901. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 860/4. 1901. sz. végzése folytán közhírré tételik, miszerint özv. Weiss Menyhértné debreczeni lakos részére Schwartz Dániel és neje debreczeni lakosoktól 2000 kor. tőke, ennek 1901. évi márczius hó 8-ik napjától számítandó 6 százalékos kamatai és eddig összesen 131 kor. 94 fill. perköltség erejéig 1901. évi márczius hó 25-én biróilag felülfoglalt és 700 koronára becsült Deák Ferencz-utczai imaházban O. XVI. 1. földszinti és XVI. 1. karzati imaházi székek **1901. évi jun. hó 27-én délelőtt fél 10 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben, Deák Ferencz-utczán, az izr. hitközség tanácstermében megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1901. június 10-én.

Török Péter
bir. kiküldött.